

Hallituksen esitys Eduskunnalle Luxemburgin kanssa tehdyn sosiaaliturvasopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen ja Luxemburgin välisen sosiaaliturvasopimuksen. Sopimus on allekirjoitettu marraskuussa 2000. Sopimuksen tarkoituksena on täydentää sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevaa Euroopan yhteisön lainsäädäntöä, joka on annettu neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1408/71 sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä ja sen täytäntöönpanomenettelystä annetulla asetuksella (ETY) N:o 574/72 (jäljempänä EY-säädökset).

Sopimuksessa määrätään niiden henkilöiden sosiaaliturvaoikeuksista, joihin ei sovelleta EY-säädöksiä. Eräissä erityistilanteissa

sopimus koskee myös EY-säädösten piiriin kuuluvia henkilöitä. Sopimusta sovelletaan samaan sosiaaliturvalainsäädäntöön kuin EY-säädöksiä. Sopimuksessa on erityismääräyksiä muun muassa Suomen kansaneläkejärjestelmästä ja työeläkejärjestelmästä.

Sopimus tulee voimaan sitä kuukautta toisena seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä sopimuksen voimaantulolle asetetut perustuslailliset edellytykset.

Esitykseen liittyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohdana kuin sopimus.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Suomen ja Luxemburgin välillä on voimassa vuonna 1988 tehty sosiaaliturvasopimus (SopS 25—26/1991). Sopimus on kuitenkin korvautunut suurelta osin EY-säädöksillä. Kahdenvälinen sopimus on jäänyt vielä koskemaan henkilöitä, joihin EY-säädöksiä ei sovelleta. Tällaisia henkilöitä ovat muut kuin Euroopan unionin jäsenmaiden tai Euroopan talousalueeseen kuuluvien maiden kansalaiset eli niin sanotut kolmansien maiden kansalaiset sekä henkilöt, jotka eivät ole lainkaan olleet työelämässä. Sosiaaliturvan koordinaation ulottaminen myös EY-säädösten ulkopuolelle jääviin henkilöihin on yleensä katsottu tarpeelliseksi ja vanhoja sopimuksia on uusittu koskemaan juuri näitä henkilöitä.

Voimassa oleva Suomen ja Luxemburgin välinen sopimus kattaa vastavuoroisesti sairausvakuutuksen, julkiset terveydenhuoltopalvelut, tapaturmavakuutuksen, eläkkeet, työttömyysturvan ja lapsilisät. Uudessa sopimuksessa asiallinen soveltamisala on sovittu samaksi kuin EY-säädöksissä. Näitä ovat sairaus- ja äitiysetuudet, työkyvyttömyysetuudet, vanhuusetuudet, jälkeen jääneiden etuudet, työtapaturma- ja ammattitautietuudet, työttömyysetuudet ja perhe-etuudet.

Uuden sopimuksen mukaan sopimuksen piiriin kuuluvien henkilöiden osalta sosiaaliturvaoikeudet suurelta osin määräytyvät samoin periaattein kuin EY-säädöksiä sovellettaessa. Tämän vuoksi useissa määräyksissä viitataan EY-säädöksiin.

1.1. Luxemburgin sosiaaliturvalainsäädäntö

Luxemburgin lainsäädännössä erotetaan seitsemän sosiaaliturvan alaa: sairaus- ja äitiysvakuutus, hoitovakuutus, eläkevakuutus, työtapaturma- ja ammattitautivakuutus, toimeentulokijärjestelmä, perhe-etuudet ja työttömyysetuudet.

Lakisääteinen eläketurva perustuu työskentelyyn ja vakuutusmaksuihin. Eläke muodostuu ansiosidonnaisesta osasta ja vakuutusajan pituuden mukaan määräytyvästä osasta. Tu-

levan ajan osuus määrätään 25 ikävuoden ja työkyvyttömäksi tulon välillä ansaittujen keskimääräisten vuositulojen perusteella. Näistä ansioista karttuu tulevan ajan eläkettä 1,78 prosenttia vuodessa työkyvyttömäksi tulon ja 55 ikävuoden väliseltä ajalta. Eläkejärjestelmän hallinnosta huolehtii neljä eläkekassaa. Yleisestä eläkejärjestelmästä erillinen eläkejärjestelmä on valtion virkamiehillä ja muilla julkisissa laitoksissa työskentelevillä. Varsinaista vähimmäiseläkettä ei ole, vaan vanhuuseläkeikäiset ja työkyvyttömät voivat saada yleistä toimeentulotukea, jos toimeentulo ei muutoin ole riittävä.

Luxemburgissa asuvalla lapsella on yksilöllinen oikeus lapsilisään. Sitä maksetaan yleensä 18-vuotiaaksi ja opiskeleville tai ammatillisessa koulutuksessa oleville 27 ikävuoteen saakka. Ikäraja ei ole, jos lapsella on vakava vamma tai sairaus. Lapsilisän määrä on porrastettu perheen lapsiluvun mukaan sekä lapsen iän mukaan.

1.2. Taloudelliset vaikutukset

Pääosin sosiaaliturvan yhteensovittaminen Suomen ja Luxemburgin välillä liikkuvien henkilöiden osalta tapahtuu EY-säädösten perusteella, joten sopimuksen taloudelliset vaikutukset on arvioitu vähäisiksi. Sopimuksessa on kysymys suurimmaksi osaksi kolmansien maiden kansalaisten sosiaaliturvaoikeuksista. Lisäksi Suomella ja Luxemburgilla on jo ennestään kahdenvälinen sosiaaliturvasopimus.

Kustannusvaikutuksia voi jonkin verran aiheutua sairaanhoitomääräyksistä. Voimassa olevaan sopimukseen sisältyy määräykset oikeudesta sairaanhoitoon tilapäisen oleskelun aikana. Uudessa sopimuksessa oikeus sairaanhoitoon laajenee samaksi kuin EY-säädöksissä.

2. Asian valmistelu

Asia on valmisteltu sosiaali- ja terveystieteiden neuvottelut sopimuksesta käytiin vuonna 1999 ja saatiin päätökseen kirjeenvaihdolla huhtikuussa 2000. Neuvotteluihin

ovat osallistuneet kansaneläkelaitoksen ja Eläketurvakeskuksen edustajat. Sopimus allekirjoitettiin 10.11. 2000. Keskusteluja uu-

desta sopimuksesta on kuitenkin käyty jo ennen ETA-sopimuksen voimaantuloa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Luxemburgin kanssa tehdyn sopimuksen sisältö

Sopimus koostuu viidestä osasta, joista ensimmäinen käsittää yleiset määräykset (1—6 artikla). Toisessa osassa määrätään sovellettavasta lainsäädännöstä (7—8 artikla). Kolmannessa osassa on eri etuusryhmiä koskevia erityissäännöksiä (9—13 artikla). Neljännessä osassa on sopimuksen muut määräykset (14—16 artikla), jotka koskevat sopimuksen toimeenpanoon ja soveltamiseen liittyviä kysymyksiä. Sopimuksen viidennessä osassa on siirtymä- ja loppumääräykset (17—20 artikla).

1 artikla. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet.

2 artikla. Artiklassa määrätään, että sopimusta sovelletaan samaan lainsäädäntöön kuin EY-säädöksiä.

3 artikla. Artiklassa määrätään, että sopimusta sovelletaan kaikkiin henkilöihin, jotka ovat tai ovat olleet 2 artiklassa tarkoitetun lainsäädännön piirissä sekä henkilöihin, jotka johtavat oikeutensa tällaisista henkilöistä, jollei heihin sovelleta EY-säädöksiä. Erikseen määrätään, että eräissä tapauksissa sopimus koskee myös EY-säädösten piiriin kuuluvia henkilöitä.

4 artikla. Artiklassa määrätään oikeudesta päästä vapaaehtoisen tai jatkuvan valinnaisen vakuutuksen piiriin riippumatta siitä, asuuko henkilö sopimusvaltion alueella. Edellytyksenä kuitenkin on, että työntekijä tai yrittäjä on aikaisemmin työelämässä olleena kuulunut sopimuspuolen lainsäädännön piiriin. Vakuutuskaudet, jotka on täytetty toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan, otetaan tarpeen mukaan huomioon. Tällaisia vakuutusjärjestelmiä on Luxemburgissa.

5 artikla. Artiklassa määrätään työkyvyttömyyden, vanhuuden tai perhehuoltajan kuoleman johdosta suorittavien rahaetuuksien sekä työtapaturman tai ammattitaudin perusteella myönnettyjen eläkkeiden ja hautausavustusten maksamisesta ulkomaille. Niiden maksamista ei saa vähentää, muuttaa, keskeyttää tai peruuttaa sen vuoksi, että

etuudensaaja asuu toisen sopimuspuolen alueella.

Artiklan toisen kappaleen mukaan myös kolmannessa valtiossa asuville toisen sopimuspuolen kansalaisille maksetaan edellä tarkoitetut etuudet samoin edellytyksin kuin siellä asuville sopimuspuolen omille kansalaisille. Tällaista määrystä ei ole EY-säädöksissä, joten tämä on ulotettu kosemaan myös niitä henkilöitä, jotka kuuluvat EY-säädösten soveltamispiiriin.

Näistä periaatteista on kuitenkin poikkeuksia. Sopimuksen 11 artiklassa määrätään, että sopimuksen perusteella kansaneläkettä ja perhe-eläkelain mukaista eläkettä voidaan maksaa vain Suomessa tai Luxemburgissa asuville Suomen tai Luxemburgin kansalaisille.

6 artikla. Artiklassa määrätään toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan maksettavien etuuksien yhteensovittamisesta. Määräys vastaa voimassa olevan kahdenvälisen sopimuksen 6 artiklan määräystä.

7 artikla. Artiklassa määrätään yleissääntönä, että sopimuksen piiriin kuuluvien henkilöiden osalta sovellettava lainsäädäntö määräytyy EY-säädösten mukaisesti.

8 artikla. Artikla koskee tilapäisesti toisen sopimuspuolen alueelle työskentelemään lähetetyn henkilön mukana seuraavia perheenjäseniä. Tämän määräyksen mukaan heihin sovelletaan saman sopimuspuolen lainsäädäntöä kuin lähetettyyn henkilöön. Edellä mainittua ei kuitenkaan noudateta, jos perheenjäsen oman työskentelynsä perusteella kuuluu toisen sopimuspuolen lainsäädännön piiriin.

9 artikla. Artiklan mukaan kausien yhteenlaskemisessa noudatetaan pääsääntöisesti asetuksen (ETY) N:o 1408/71 säännöksiä. Artiklan 2 kappaleen mukaan eläkeoikeuden saamiseksi on mahdollista saada hyväksi myös kausia, jotka on täytetty sellaisen kolmannen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka kanssa molemmat sopimuspuolet ovat solmineet sosiaaliturvasopimuksen. Tätä ei kuitenkaan sovelleta Suomen kansaneläkkeisiin.

Artiklan 4 kappale koskee oikeutta Suomen lainsäädännön mukaiseen sairaus- tai vanhempainetuuteen silloin kun oikeus syntyy kummankin sopimuspuolen lainsäädännön mukaisten kausien yhteenlaskemisen perusteella. Tällöin edellytetään lisäksi että henkilö on kuulunut vähintään neljän viikon ajan ennen etuuskauden alkua Suomen lainsäädännön piiriin. Suomen lainsäädännössä sairautetuoksille ei ole säädetty odotusaikaa, mutta sen sijaan oikeus vanhempainetuuksiin edellyttää vähintään 180 päivän asumista Suomessa.

10 artikla. Artiklan 1 kappaleen määräyksellä on merkitystä erityisesti määrättäessä Suomen työeläkejärjestelmän työkyvyttömyyseläkettä, jolloin voidaan ottaa huomioon aika eläketapahtumasta eläkeiän täyttämiseen (tuleva aika). Tulevan ajan eläkkeen saamiseksi edellytetään aina, että henkilö on ollut eläketapahtumavuoden ja sitä välittömästi edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana vähintään 12 kalenterikuukautta Suomen työeläkelainsäädännön alaisessa työssä.

Artiklan 2 kappaleen määräyksen tarkoituksena on poistaa tulevaan aikaan perustuvien eläkkeiden päällekkäisyys. Suomen lainsäädännön mukaisessa eläkkeessä tuleva aika otetaan huomioon siinä suhteessa kuin henkilöllä on vakuutusaikaa Suomessa suhteessa Suomessa ja Luxemburgissa täytettyyn kokonaisvakuutus aikaan. Tätä määräystä sovelletaan myös EY-säädösten piiriin kuuluviin henkilöihin.

11 artikla. Artiklassa määrätään Suomessa tai Luxemburgissa asuvan sopimuspuolen kansalaisen oikeudesta kansaneläkelain ja perhe-eläkelain mukaiseen eläkkeeseen ja tällaisen eläkkeen maksamisesta. Artiklan mukaan henkilöllä on oikeus vanhuuseläkkeeseen, jos hän 16 vuotta täytettyään on asunut Suomessa yhtäjaksoisesti vähintään kolme vuotta. Samoin henkilöllä on oikeus leskeneläkkeeseen tai lapseneläkkeeseen, jos sopimuksen määräämät kansalaisuus- ja asumisaikavaatimukset täyttyvät.

12 artikla. Artiklan mukaan työttömyysetuuksiin sovelletaan asetuksen (ETY) N:o 1408/71 työttömyysetuuksia koskevia säännöksiä lukuun ottamatta oikeutta mennä enintään kolmen kuukauden ajaksi toiseen

maahan etsimään työtä siten, että lähtömaa maksaa edelleen työttömyysetuutta.

13 artikla. Artiklan mukaan perhe-etuudet maksetaan sen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan, jonka alueella lapsi asuu.

14 artikla. Artiklassa määrätään, että sopimuksen toimeenpanossa sovelletaan EY-säädöksiä. Artiklan mukaan asianomaiset viranomaiset voivat tarvittaessa tehdä sopimuksia toimeenpanosta, kuten sopia kustannusten korvaamista koskevista järjestelyistä.

15 artikla. Artiklassa määrätään sopimuspuolten tuomioistuinten päätösten sekä laitosten ja viranomaisten sosiaalivakuutusmaksuja koskevien asiakirjojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta toisen sopimuspuolen alueella. Lisäksi artiklassa määrätään eräntyneiden vakuutusmaksujen etuoikeudesta. Artiklan määräyksiä sovelletaan myös EY-säädösten soveltamispiiriin kuuluviin henkilöihin.

16 artikla. Määräys koskee erimielisyyksien ratkaisemista sopimuspuolten välillä.

17—19 artikla. Siirtymä- ja loppumääräyksissä määrätään sopimuksen ajalliseen ulottuvuuteen ja voimaantuloon liittyvistä kysymyksistä. Sopimuksen voimaantullessa lakkaa olemasta voimassa 15.9.1988 tehty sosiaaliturvasopimus (SopS 25—26/1991).

2. Voimaantulo

Sopimus tulee 20 artiklan mukaan voimaan sitä kuukautta toisena seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä sopimuksen voimaantulolle asetetut perustustailliset edellytykset.

Laki sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta on tarkoitus saattaa voimaan tasavallan presidentin asetuksella samana ajankohtana kuin sopimus.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuksessa on määräyksiä, jotka poikkeavat voimassa olevasta sosiaaliturvalainsäädännöstä. Tällaisia ovat sopimuksen 5, 7—11 ja 15 artiklan määräykset. Sopimuksen 10 artikla sisältää tulevan ajan laskentasaan-

nöstä määräyksiä, jotka poikkeavat Suomessa voimassa olevista työeläkelakien säännöksistä. Sopimuksen 11 artiklan mukaan tietyin edellytyksin myönnetään Suomen kansaneläkelain ja perhe-eläkelain mukaisia etuuksia Luxemburgissa asuville sopimuspuolten kansalaisille.

Lisäksi 7 artiklan määräys asetuksen (ETY) N:o 1408/71 sairautta ja äitiyttä koskevien erityismääräysten soveltamisesta sopimuksen piiriin kuuluviin henkilöihin merkitsee sellaisten uusien velvoitteiden asettamista kunnille, joista kuntalain 2 §:n mukaan on säädettävä lailla.

Sopimuksen 15 artiklassa on määräykset sopimuspuolten tuomioistuinten päätösten sekä laitosten ja viranomaisten sosiaalivakuutuksen vakuutusmaksuja koskevien asiakirjojen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta. Lisäksi artiklassa määrätään eräänä

den vakuutusmaksujen etuoikeudesta. Nämä määräykset merkitsevät poikkeusta Suomessa voimassa olevasta tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä etuoikeutta koskevasta lainsäädännöstä.

Koska sopimus sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, on Eduskunnan hyväksyminen tältä osin tarpeellinen.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Luxemburgissa 10 päivänä marraskuuta 2000 Suomen tasavallan ja Luxemburgin suurherttuakunnan välillä sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Luxenburgin kanssa sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Luxenburgissa 10 päivänä marraskuuta 2000 Suomen tasavallan ja Luxemburgin suurherttuakunnan välillä sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa niin kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntönnpanosta voidaan antaa tasavallan presidentin asetuksella.

3 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Naantalissa 29 päivänä kesäkuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Osmo Soininvaara*

SOPIMUS
SOSIAALITURVASTA SUOMEN TASA-
VALLAN JA LUXEMBURGIN
SUURHERTTUAKUNNAN VÄLILLÄ

Suomen tasavallan hallitus ja Luxemburgin suurherttuakunnan hallitus,

ottaen huomioon, että asetus (ETY) N:o 1408/71 ja täytäntöönpanoasetus (ETY) N:o 574/72 ovat tulleet sovellettaviksi Suomen tasavallan ja Luxemburgin suurherttuakunnan välisissä suhteissa,

haluten suojella sosiaaliturvan alalla kaikkia henkilöitä, jotka kuuluvat tai ovat kuuluneet toisen tai molempien valtioiden lainsäädännön piiriin,

haluten täydentää yllä mainittujen säännösten määräyksiä,

ottaen huomioon asetuksen (ETY) N:o 1408/71 8 artiklan ovat päättäneet tehdä seuraavan sopimuksen, joka korvaa valtioiden välisen 15 päivänä syyskuuta 1988 sosiaaliturvasta tehdyn sopimuksen:

I OSA

Yleiset määräykset

1 artikla

Määritelmät

1. Sopimusta sovellettaessa

a) "asetuksella" tarkoitetaan neuvoston asetusta (ETY) N:o 1408/71 sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön

alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä sellaisena kuin sitä kulloinkin sovelletaan

b) "täytäntöönpanoasetuksella" tarkoitetaan neuvoston asetusta (ETY) N:o 574/72 sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä sellaisena kuin sitä kulloinkin sovelletaan.

2. Muilla tässä sopimuksessa käytetyillä sanoilla ja käsitteillä on se merkitys, joka niille annetaan asetuksessa ja täytäntöönpanoasetuksessa, tai jos niitä ei siellä mainita, niillä on kansallisessa lainsäädännössä annettu merkitys.

2 artikla

Lainsäädäntö, johon sopimusta sovelletaan

1. Tätä sopimusta sovelletaan samaan lainsäädäntöön, joka kuuluu asetuksen asialliseen soveltamisalaan.

3 artikla

Henkilöllinen soveltamisala

1. Sopimusta sovelletaan kaikkiin henkilöihin, jotka ovat tai ovat olleet 2 artiklassa tarkoitetun lainsäädännön piirissä ja henkilöihin, jotka johtavat oikeutensa tällaisesta henkilöstä, jollei heihin sovelleta asetusta.

2. Sopimuksen 5 artiklan 2 kappaleen, 9 artiklan 2 kappaleen, 10 artiklan 2 kappaleen, 15 artiklan ja 17 artiklan mukaisesti sitä sovelletaan myös henkilöihin, jotka kuuluvat

asetuksen henkilölliseen soveltamisalaan.

4 artikla

Vapaaehtoinen tai valinnainen jatkuva vakuutus

1. Sopimuspuolen lainsäädännön säännöksiä, joiden mukaan vapaaehtoisen tai valinnaisen jatkuvan vakuutuksen edellytyksenä on asuminen tämän sopimuspuolen alueella, ei sovelleta henkilöihin, jotka asuvat toisen sopimuspuolen alueella, edellyttäen, että he ovat joskus heidän ollessaan aiemmin työelämässä olleet palkattuina työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina ensiksi mainitun sopimuspuolen lainsäädännön alaisia.

2. Jos sopimuspuolen lainsäädännön mukaan vapaaehtoisen tai valinnaisen jatkuvan vakuutuksen edellytyksenä on vakuutuskausien täytyminen, vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan, on otettava huomioon tarvittavassa määrin ikään kuin ne olisi täytetty ensiksi mainitun sopimuspuolen lainsäädännön mukaan.

5 artikla

Etuuksien maksaminen ulkomaille

1. Jollei 11 artiklasta muuta johdu, sopimuspuolen lainsäädännön perusteella suoritettavia rahaetuuksia työkyvyttömyyden, vanhuuden tai perheenhuoltajan kuoleman johdosta sekä työtapaturman tai ammattitaudin johdosta suoritettavia eläkkeitä tai hautausavustuksia ei saa vähentää, muuttaa, keskeyttää, lakkauttaa tai takavarikoida sillä perusteella, että etuudensaaja asuu toisen sopimuspuolen alueella.

2. Jollei 11 artiklasta muuta johdu, sopimuspuolen lainsäädännön mukaiset 1 kappaleessa tarkoitetut etuudet maksetaan kolmannen valtion alueella oleskeleville tai asuville toisen sopimuspuolen kansalaisille samoin edellytyksin ja samassa laajuudessa kuin ensiksi mainitun sopimuspuolen kansalaisille. Tämä koskee myös henkilöitä, joihin sovelletaan asetusta.

6 artikla

Etuuksien päällekkäisyyden estäminen

Niitä määräyksiä, joita sopimuspuolen lainsäädännössä voi olla etuuden vähentämiseksi tai keskeyttämiseksi, kun se on päällekkäinen muiden sosiaaliturvatuksien kanssa tai muiden tulojen kanssa tai ansiotyön tekemisen vuoksi, sovelletaan etuudensaajaan myös, kun kysymys on etuuksista, jotka saadaan toisen sopimuspuolen lainsäädännön mukaan ja kun kysymys on tuloista, jotka ansaitaan, tai ansiotyöstä, joka tehdään toisen sopimuspuolen alueella.

II OSA

Sovellettava lainsäädäntö

7 artikla

Yleissääntö

Sovellettava lainsäädäntö määräytyy asetuksen II osaston ja täytäntöönpanoasetuksen III osaston säännösten mukaisesti.

8 artikla

Lähetettyjen henkilöiden perheenjäsenet

Asetuksen II osaston lähettämistä koskevien säännösten mukaisesti toisen sopimuspuolen alueelle lähetetyn henkilön mukana seuraavat puoliso ja lapset kuuluvat saman sopimuspuolen lainsäädännön piiriin kuin tämä henkilö, jolleivät he itse ole työssä sen sopimuspuolen alueella, johon henkilö on lähetetty.

III OSA

Eri etuusryhmiä koskevia erityissäännöksiä

9 artikla

Oikeus etuuksiin. Kausien yhteenlaskeminen

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, sovelletaan asetuksen III osaston 1—5 luvun säännöksiä.

2. Jos henkilöllä ei ole oikeutta eläkkeeseen kummankin sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti täytettyjen vakuutuskausien perusteella, jotka on yhteenlaskettu tämän sopimuksen tarkoittamalla tavalla, oikeus eläkkeeseen määräytyy laskemalla yhteen nämä kaudet sellaisten kausien kanssa, jotka on täytetty sellaisen kolmannen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka kanssa molemmat sopimuspuolet ovat tehneet kausien yhteenlaskemista koskevan määräyksen sisältävän sosiaaliturvasopimuksen. Tämän kappaleen määräykset eivät koske Suomen kansaneläkkeitä.

3. Kausina, jotka Luxemburgin lainsäädännön mukaan pidentävät viiteaikaa, jonka kuluessa työkyvyttömyys- tai perhe-eläkkeen saamiseksi vaadittava odotusaika on täytettävä, otetaan myös huomioon Suomen alueella täytetyt kaudet.

4. Jos henkilöllä on oikeus Suomen lainsäädännön mukaiseen sairaus- tai vanhempainetuuteen kummankin sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti täytettyjen vakuutuskausien perusteella, edellytetään lisäksi, että henkilölle Suomen lainsäädännön mukaisesti on täyttynyt vähintään neljän viikon vakuutuskausi välittömästi ennen sairaus- tai vanhempainetuuskauden ensimmäistä päivää.

10 artikla

Suomen työeläkejärjestelmää koskevat erityismääräykset

1. Saadakseen oikeuden eläketapahtuman ja eläkeiän väliseen aikaan perustuvaan eläkkeeseen 3 artiklan 1 kappaleessa mainittujen henkilöiden on täytynyt kuulua Suomen työeläkejärjestelmän piiriin eläketapahtumavuoden ja sitä välittömästi edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana vähintään 12 kalenterikuukautta.

2. Jos 3 artiklan 1 kappaleessa mainituilla henkilöillä tai asetuksen piiriin kuuluvilla henkilöillä on sekä Luxemburgissa että Suomessa oikeus eläkkeeseen, joka perustuu eläketapahtuman ja eläkeiän väliseen aikaan, tähän aikaan perustuva Suomen eläke lasetaan ennen eläketapahtumaa täyttyneiden Suomen vakuutuskausien ja molemmissa maissa yhteensä täyttyneiden vakuutuskausi-

en suhteessa.

11 artikla

Suomen kansaneläkkeet, mukaan lukien vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeet

1. 5 artiklan ja 9 artiklan estämättä oikeudesta kansaneläkettä ja perhe-eläkettä koskevan lainsäädännön mukaisiin etuuksiin sekä niiden laskemisesta ja maksamisesta määrätään tämän artiklan mukaisesti.

2. Sopimuspuolen alueella asuvalla sopimuspuolen kansalaisella on oikeus saada

a) kansaneläkettä, jos hän on 16 vuotta täytettyään asunut Suomessa yhtäjaksoisesti vähintään kolmen vuoden ajan

b) leskeneläkettä, jos hän ja vainaja 16 vuotta täytettyään ovat asuneet yhtäjaksoisesti Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan ja jos vainaja oli sopimuspuolen kansalainen ja asui kuollessaan sopimuspuolen alueella

c) lapseneläkettä, jos vainaja oli sopimuspuolen kansalainen joka 16 vuotta täytettyään oli asunut yhtäjaksoisesti Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan ja joka asui kuollessaan sopimuspuolen alueella.

3. Sopimuspuolen toimivaltainen laitos soveltaa omaa lainsäädäntöään, kun se laskee eläkkeitä tämän artiklan 2 kappaleen mukaisesti.

12 artikla

Työttömyysetuudet

1. Sovellettaviksi tulevat asetuksen 67 artiklan ja 68 artiklan 2 kohdan säännökset.

2. Kun sovelletaan 1 kappaleen määräyksiä, toimivaltainen laitos ottaa huomioon etuuksien maksuaikaa määritessään ajan, jolta toisen sopimuspuolen laitos on maksanut etuuksia.

13 artikla

Perhe-etuudet

1. Perhe-etuudet maksetaan sen sopimuspuolen lainsäädännön mukaisesti, jonka alueella lapsi asuu.

2. Kun määrätään oikeudesta per-

he-etuksiin, otetaan tarvittaessa huomioon toisen sopimuspuolen alueella täytetyt vakuutus- ja asumiskaudet, jos ne eivät ole päällekkäisiä.

IV OSA

Muut määräykset

14 artikla

Toimeenpanojärjestelyt

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, asetuksen VI osaston ja täytäntöönpanoasetuksen määräyksiä sovelletaan tätä sopimusta sovellettaessa.

2. Asianomaiset viranomaiset voivat tarvittaessa tehdä sopimuksia sopimuksen toimeenpanemiseksi mukaan lukien kustannusten korvaamista koskevat järjestelyt.

15 artikla

Täytäntöönpanomenettelyt

1. Sopimuspuolten tuomioistuinten täytäntöönpanokelpoiset päätökset samoin kuin sopimuspuolten laitosten tai viranomaisten sosiaalivakuutuksen vakuutusmaksuja ja muita vaatimuksia koskevat täytäntöönpanokelpoiset asiakirjat tunnustetaan toisen sopimuspuolen alueella.

2. Tunnustamisesta saa kieltäytyä vain, jos se on sen sopimuspuolen oikeusjärjestyksen vastaista, missä päätös tai asiakirja olisi pantava täytäntöön.

3. Täytäntöönpanomenettelyssä noudatetaan lainsäädäntöä, joka koskee sen sopimuspuolen sellaisten päätösten ja asiakirjojen täytäntöönpanoa, jonka alueella täytäntöönpano tapahtuu. Päätös tai asiakirja on varustettava sen täytäntöönpanokelpoisuutta koskevalla todistuksella (täytäntöönpanolauseke).

4. Sopimuspuolen laitoksen erääntyneitä vakuutusmaksuja koskevalla saatavilla on toisen sopimuspuolen täytäntöönpanossa sekä konkurssi- ja akordimenettelyssä sama etuoikeus kuin vastaavilla saatavilla tämän sopimuspuolen alueella.

16 artikla

Erimielisyyksien ratkaiseminen

1. Sopimuspuolten asianomaiset viranomaiset neuvottelevat suoraan keskenään erimielisyyksistä, jotka ilmenevät sopimuspuolten välillä tämän sopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta.

V OSA

Siirtymä- ja loppumääräykset

17 artikla

Siirtymämääräykset

1. Sopimusta sovelletaan myös ennen sen voimaantuloa sattuneisiin vakuutustapahtumiin. Sopimuksen perusteella ei kuitenkaan makseta etuuksia sen voimaantuloa edeltävältä ajalta, vaikka ennen voimaantuloa täytetyt vakuutuskaudet otetaan huomioon määrättäessä oikeudesta etuuksiin.

2. Hakemuksesta ja sopimuksen voimaantulosta lukien myönnetään tai ryhdytään uudelleen maksamaan etuutta, jota ei ole myönnetty henkilön kansalaisuuden vuoksi tai joka on keskeytetty sen vuoksi, että henkilö asuu toisen sopimuspuolen alueella, sillä edellytyksellä, että aikaisemmin määräytyistä oikeuksista ei ole suoritettu kertakorvausta.

3. Ennen sopimuksen voimaantuloa myönnetty etuus lasketaan hakemuksesta sopimuksen määräysten mukaisesti uudelleen. Etuudet voidaan myös laskea uudelleen ilman hakemusta. Uudelleen laskeminen ei saa johtaa aiemmin maksettujen etuuksien vähenemiseen.

4. Jos 2 tai 3 kappaleessa mainittua etuutta koskeva hakemus on jätetty kahden vuoden kuluessa sopimuksen voimaantulosta, sopimuksen perusteella syntyneet oikeudet hyväksytään sopimuksen voimaantulosta lukien soveltamatta asianomaiseen henkilöön sopimuspuolten lainsäädännössä olevia oikeuksien menettämistä tai rajoittamista koskevia säännöksiä.

5. Jos 2 tai 3 kappaleessa mainittua etuutta koskeva hakemus on jätetty myöhemmin kuin kaksi vuotta sopimuksen voimaantulosta

ta, oikeudet, joita ei ole menetetty tai rajoitettu, saadaan hakemuksen jättöpäivästä lukien, jollei sopimuspuolen lainsäädännössä ole edullisempia säännöksiä.

18 artikla

Aikaisemman sopimuksen kumoaminen

Sopimus korvaa Suomen tasavallan ja Luxemburgin suurherttuakunnan välillä Luxemburgissa 15 päivänä syyskuuta 1988 tehdyn aikaisemman sopimuksen, joka lakkaa olemasta voimassa siitä päivämäärästä lukien, kun tämä sopimus tulee voimaan.

19 artikla

Irtisanominen

1. Sopimus on voimassa toistaiseksi. Kummankin sopimuspuolen hallitus voi kuitenkin irtisanoa sen. Irtisanominen tehdään kirjallisesti viimeistään kolme kuukautta ennen sen kalenterivuoden päättymistä, jonka lopussa sopimus lakkaa olemasta voimassa.

2. Jos sopimus irtisanoaan, sen perusteella saavutetut oikeudet pysyvät voimassa.

3. Syntymässä olevat oikeudet, jotka liittyvät ennen sopimuksen voimassaolon lakkaamista täytettyihin vakuutuskausiin, eivät irtisanomisen johdosta häviä. Niiden myöhempi jatkuva tunnustaminen määrätään erityisellä

sopimuksella tai jollei sellaista sopimusta ole tehty, kysymyksessä olevan laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaisesti.

20 artikla

Voimaantulo

Kumpikin sopimuspuoli ilmoittaa kirjallisesti toiselle sopimuksen voimaansaattamiseksi vaadittujen perustuslaillisten edellytysten täyttämistä. Sopimus tulee voimaan sitä kuukautta toisena seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin kumpikin sopimuspuoli on antanut sanotun ilmoituksen.

Sen vakuudeksi allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet sopimuksen.

Tehty Luxemburgissa 10 päivänä marraskuuta 2000 kahtena suomen- ja ranskankielisenä kappaleena, jotka kummatkin tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset.

Suomen tasavallan hallituksen puolesta

Henry Söderholm

Luxemburgin suurherttuakunnan hallituksen puolesta

Lydie Polfer